

De bekroonde
Belgische fotograaf
Carl de Keyzer

HET EVANGELIE VOLGENS DE KEYZER

trok een jaar lang
door de VS, op
zoek naar vreemde
religieuze groepe-
ringen. Zijn con-
clusie: "Sommige
Amerikanen zijn
echt knettergek."

Carl de Keyzer klinkt een beetje hol. Misschien omdat het plafond van de cafetaria van het Gentse Museum voor Hedendaagse Kunst zich ruim zeven meter boven onze hoofden uitstrekt. Misschien ook omdat dit het 39ste interview is dat hij in een week tijds geeft. De Keyzer (31) wás al de meest gelauwerde fotograaf-journalist van België. Zijn fotoboek over India kreeg de Zwitserse *Grand Prix Triennale de la Ville de Fribourg*. Zijn fotoboek *USSR 1989* de Franse *Prix du Livre*. Vorig jaar won hij de *W. Eugene*

Smith Award, de Nobelprijs van de portrettrekkers. En hij werd toegelaten tot het fotografencollectief *Magnum*; de Académie Française van de fotografie, zeg maar. En nu? Nu krijgt de stil pratende, goedlachse Kortrijkzaan ook in eigen land de erkenning die hij verdient. In de zomer van 1990 laadde De Keyzer zijn vrouw, hun zoontje en zichzelf in een motorhome en vertrok voor een trip van een jaar door de VS, met een panoramische *Fuji-*

ca en een *Makino 6x7* aan zijn broekriem. Opdracht: een aantal van de 3700 religieuze groeperingen in beeld brengen. Een calvarietocht van 50.000 kilometer. Resultaat: 36.000 foto's, die hij met veel bloed en tranen reduceerde tot de 72 pareltjes die tot 20 april te zien zullen zijn op de tentoonstelling *God Incorporated*. Dat is ook de titel van het mooie fotoboek, dat deze dagen in de handel is. Wij maakten een eigenzinnige keuze en vroegen de auteur om commentaar.

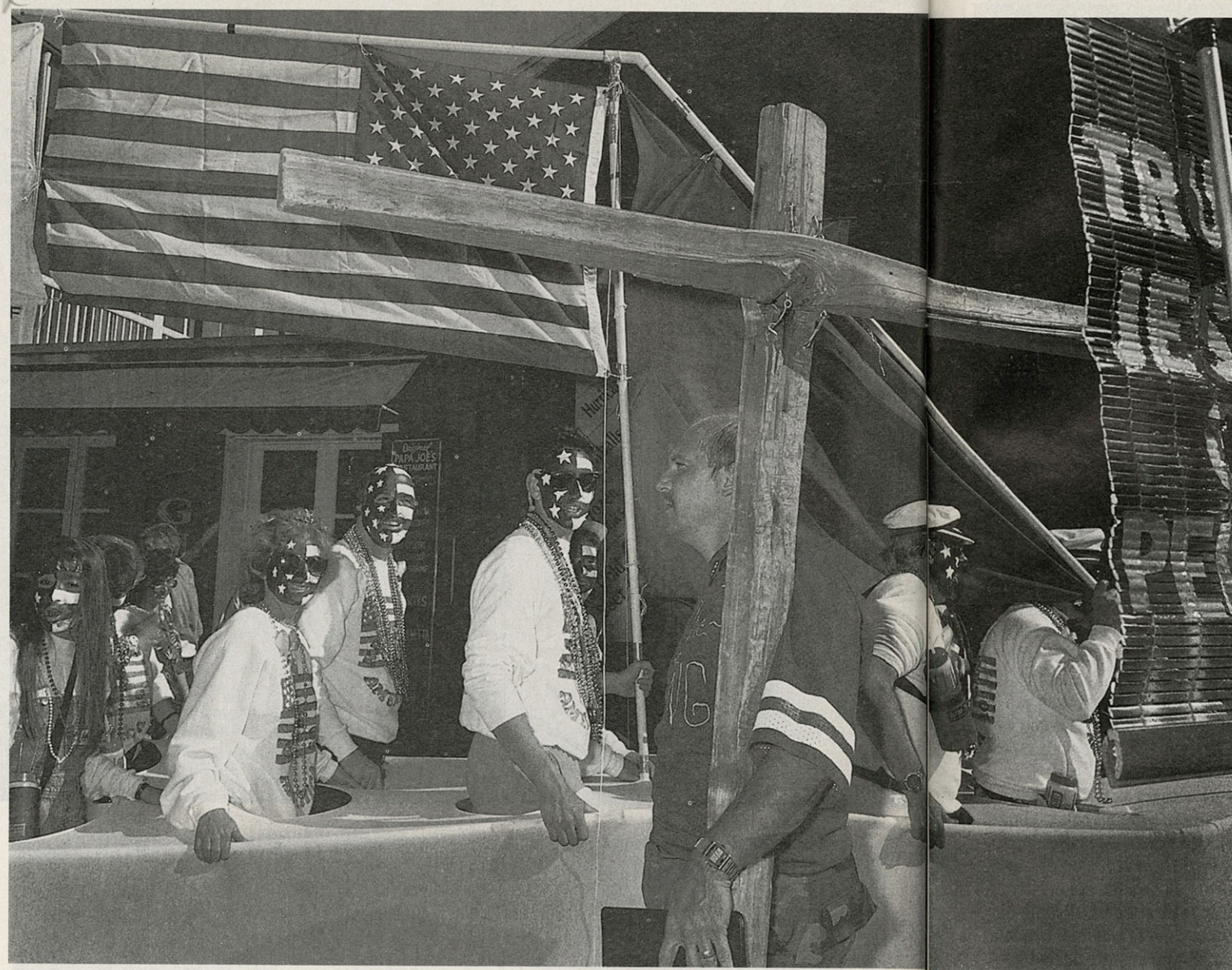

† De acteurs van de jaarlijkse kerstshow in de First Presbyterian Church van De Bary, Florida. Zijn het geen engeltjes?

† "Op mijn tocht werden er zo veel pogingen gedaan om me te bekeren, dat ik er beurs van werd. Dat ging van urenlange collectieve hersenspoeling - een bangstigende ervaring - tot het contact met de eenzame predikers die het veld in trekken op zoek naar nieuwe zieltjes. Deze man bijvoorbeeld, die zijn kruis draagt op het strand van Daytona, Florida. Elk jaar komen daar tijdens *Bike Week* duizenden motorrijders samen, vooral Harley Davidson-freaks. Vorig jaar was het de vijftigste verjaardag van het spektakel, en waren ze met z'n 300.000. Ik telde onder die getatoeëerde jongens en meisjes een tiental verschillende religieuze groeperingen, die er de bars afschuimen, op zoek naar verdwaalde schapen."

Het evangelie volgens De Keyzer

† "God en de Duivel lopen elkaar wel vaker tegen het lijf, hier in New Orleans, waar een prediker een vaderlandslievende optocht kruist. Ik heb gezien hoe tijdens de Golfoorlog het hele land weggleed in een soms waanzinnig nationalisme. Daarom heb ik in mijn boek en mijn tentoonstelling ook enkele beelden opgenomen die dat Amerikaanse 'wij-gevoel' illustreren. Want ook de religieuze sekten kenden een hoogdag tijdens het Golfconflict. Saddam was de baarljke duivel, en de Amerikanen hebben nu eenmaal een gemeenschappelijke vijand nodig. Dan zijn ze op hun sterkst. Ik vrees dat ze het nu wel heel moeilijk zullen hebben."

† "Op de vooravond van Mardi Gras, het zeer zondige carnaval van New Orleans, trekt een religieuze parade door de rosse buurt. Deze mannen, die met luidsprekers op hun hoofd de boodschap verkondigen, noemen zichzelf *The sound of God*. Ze worden beschermd tegen het ontuchtige gepeupel door een indrukwekkend schild van zware jongens, de *Soldiers for Christ*. De bordeelbewoners en -gebruikers stromen de balkons en de straten op. Ze amuseren zich kostelijk met dit gratis optreden; ze gooien met bier en plassen tegen de stoet aan. Vrouwen gaan lachend uit de kleren en worden poedelnaakt voor de duizend man sterke religieuze parade uitgedragen. Die raakt in trance; mannen en vrouwen rollen over de straatstenen. Eén van de soldaten van Christus hield me angstwekkend scherp in de gaten. Pas toen ik bij de herhaalde oproepen tot gebed en bekering ook eens boog, flauw knikte en mijn flits ontladde in de avondlucht, glimlachte hij."

† "Tijdens het Mardi Gras-carnaval geeft een jonge priester een bijbel aan een gehandicapte dakloze. Als me één ding duidelijk is geworden tijdens mijn tocht door de VS, dan is het dat het land stilaan naar de verdommenis gaat. Er bestaat een ontzettend contrast tus-

sen de afgrijselijke armoede en de hoogtechnologische rijkdom, tussen de kleine massa van ontzettend intelligente mensen en de veel grotere, grijze massa van dommeriken. Mensen die vier jaar lang worden opgeleid om pompbediende van *Texaco* te worden en die dan ook

perfect bonnetjes kunnen invullen, maar vraag hen niet om hetzelfde te doen in een warenhuis, want dat kunnen ze niet. Van noord naar zuid, van oost naar west: Amerika is aan het verpauperen. *The American Dream*, die bestaat allang niet meer."

† "Meisjes en vrouwen, leden van de *Trinity Church-Assembly of God* in Dallas, Texas, bidden voor een repetitie van het passiespel op paasdag. Dat heeft niet altijd effect. Ik was getuige van de jaarlijkse opvoering van *The Life of Christ* in het *Kendrick Religious Museum* in het Texaanse Eastland. In zijn museum toonde meneer Kendrick me bij wijze van voorspel zijn schaalmodel van de ark van Noach. Met echte dieren. Het moet een soort zoo annex restaurant worden, in de vorm van een kruis. Maar Kendrick heeft een beetje te kampen met een gebrek aan fondsen. Dat merkte je ook aan het passiespel. Er zijn honderd acteurs voor nodig, maar hij had er maar zeventien. Er werd dan ook vaak van kostuum gewisseld. Kendrick bediende de hendels van de lichteffecten en de knoppen van de draagbare casetterecorder; mevrouw Kendrick speelde orgel. Maar net bij de kruisiging ging er wat fout met de *special effects*. Er was iets te kwistig met rook gespoten, en de acteurs liepen minuten lang quasi onzichtbaar rond. Toen de rook rond hun hoofd was verdwenen, was Jezus alweer verrezen."

Het evangelie volgens De Keyzer

✚ "Sommige Amerikanen zijn echt knettergek. Zoals deze man, die elke dag - en dat acht maanden aan een stuk - aan een kruis gaat hangen. Het pasiespel van Eureka Springs, Arkansas, wordt dagelijks opgevoerd voor 3000 kijklustigen. Er wordt niet gelachen. Er wordt sowieso niet om religie gelachen in de VS.

Ondanks mijn *Magnum*-visitiekaartje ben ik er tot nu toe niet in geslaagd een Amerikaanse uitgever te vinden voor mijn boek. Amerikanen kijken nu eenmaal niet graag in de spiegel. Al moeten we er zelf ook even in kijken. Want gezien het thema van mijn reportage, durfde geen enkele firma het Vlaamse fotoboek te sponsoren."

✚ "Pas in het laatste weekend van mijn reis ben ik erin geslaagd om een kruisverbranding van de Ku Klux Klan te fotograferen. De plaatsen waar ze hun racistische plechtigheden organiseren, worden angstvallig geheim gehouden. In het zuidelijke Hico (Texas) lukte het me dan toch. En gelukkig genoot ik de hoge bescherming van hun leider, de Grote Toveraar, want toen ik naar hun zin te veel foto's van het publiek maakte, wilde een deel van het zootje ongeregeld mijn camera aan diggelen slaan. Ik herkende een paar oude bekenden: skinheads van de nazi-kerk in Idaho, uitgedost in zwarte T-shirts, bedrukt met doodshoofden en SS-te-

kens. Die jongens reizen wat af! De KKK'ers, een honderdtal, luisterden naar de toespraken van hun leiders. Vooral de homo's moesten het ontgelden; de zwarten zijn immers allang uit deze streek weggevlucht. Toen het kruis, een 'lichtend baken voor de dolende wereld', was opgebrand, kwam de hele groep op me afgestormd. Ik vreesde het ergste. Maar ze duwden me tientallen pocket-camera's in mijn handen. Ik moest hun aanwezigheid verveeuwigen voor het plakboek. Nazi's heffen de rechterhand, Klanleden de linker. Die ligt dicht bij hun hart, zeggen ze. Alsof of ze er een hebben."

✚ "In Savannah, Georgia, oefenen de koorleden van de *Calvary Baptist*-tempel voor het kerstspel. En het zouden geen Amerikanen zijn als ze de hoofden van de zangers niet zouden gebruiken als kerstballen. Ach, je kunt het zo gek niet bedenken of het bestaat. Kerken die levende olifanten en dromedarissen ten tonele voeren; een dorp dat de hof van Eden heeft gereconstrueerd, compleet met sprekende slang; de *Church of Jesus Christ Aryan Nation*, met naast de kerktoren een wachttoren met swastika en nazi-vlag, en luidsprekers die speeches van Hitler spuwen; een zwart huttedorp dat zich onafhankelijk heeft verklaard en het koninkrijk Yaruba heet, waar je

voor vijftig dollar met de koning kunt praten; de *Peace Mission Movement*; zeventigjarige mannen en vrouwen die maagd zijn gebleven en dus geen nakomelingen hebben, maar ook geen nieuwe volgelingen, want dan zouden ze hun fortuin met hen moeten delen; en *The Power Team*, een groep bodybuilders die via hardrock-muziek en indrukwekkend gesabel met grote zwaarden het publiek nader tot Christus wil brengen. Kun je begrijpen dat ik er na een jaar van dergelijke ervaringen toch een beetje een kater aan heb overgehouden?"

Tekst: Wim Daeninck

